

OLAV

Redaksjonelt

Walesa - Solidaritet - Kirken

Else-Britt Nilsen, s. 1

Klosteret i Solesmes

Hilde E. Rud, s. 4

Wera Sæther: Hvit sol

Finn Thorn, s. 8

Bønneukens utfordring

Else-Britt Nilsen, s. 12

Bispeskifte

Geir Winje, s. 16

Lyrikere fra rocken

OLAV

Lech Walesa - Solidaritet - Kirken

Forfatteren Johan Borgen uttalte et par år før han døde: «Jeg skjønner at jeg er blitt gammel, det går så kort tid mellom hver julaften.» - Julaften, nyttårsaften - kanskje nettopp derfor ligger 10. desember 1983 allerede så langt bak oss.

Men for nobelprisvinneren, for den polske kirke og det polske folk er problemene de samme og melder seg på nyåret 84 i ennå sterkere grad enn tidligere. Spenningen mellom de politiske myndigheter og folket ser ut til å ha økt: En ny lov gjør det mulig å innføre på nytt unntakstilstanden som ble opphevet i juli i fjor. En prisstigning på matvarer - på 10-15 % - som var varslet ved årsskiftet, er nå utsatt til etter februar.

I en slik ladet situasjon skal det lite til før en gnist kan føre til brann. I en nasjon ledet av en militærregjering som med ublide øyne ser på enhver ytringsfrihet som kampsignal fra «de opposisjonelle», kan fredelige demonstrasjoner lett gå over til å bli stemp-

let som voldelige aksjoner. Det er hovedproblemet som Walesa, Solidaritet og Kirken står overfor.

Lech Walesa, som fikk fredsprisen for sin kamp for menneskerettighetene, bl.a. retten til frie faglige organisasjoner, har hele tiden stått for ikke-voldslinjen, fredens vei, i sin kamp. For denne linjen har han kjempet innen Solidaritet og undergrunnsbevegelsen. I dette syn har han hatt den fulle støtte av den polske kirke og av kirken forøvrig.

En Lech Walesa i Polen utenfor og isolert fra den katolske kirke er utenkelig. På et spørsmål fra et østerriksk tidsskrift i forbindelse med fredsprisen - om han ikke var redd i sin kamp, - svarte Walesa: «Nei, jeg er katolikk. Jeg frykter bare Gud.»

Men den polske katolske kirke er i dag utsatt for stort press fra myndighetene. Det gjelder ikke minst dens øverste leder, kardinal Glemp. For en tid siden ble det kjent at myndighetene hadde sendt kardinalen en liste med navn på 69 «ekstremistiske prester», som ble beskyldt for å baktale den polske folkerepublikk. På bakgrunn av den voksende misnøye, ikke minst med landets vanskelige økonomiske situasjon og innskrenket ytringsfrihet, står Polen overfor et skjebnesvangert 84.

I sitt julebudskap til 36 millioner polakker advarer kardinal Glemp mot overilede handlinger som kan skape prekære forhold ikke bare innen Polen, men også mellom øst og vest.

Kardinalen er like lite redd myndighetene som nobelprisvinneren er det. Men som Aftenpostens korrespondent Stein Savik skriver: «Frykten for at utviklingen kan komme helt ut av kontroll har i den polske kirkeledelsen - og hos paven - alltid veiet tyngre enn de øyeblikkelige maktforhold.»

Kirken arbeider på lengre sikt - med fred og forsoning som gangbar vei. Selvsagt kan man spekulere over hvorvidt Glemp og kirken i Polen er blitt svekket, og selvsagt kan man stille spørsmålstegn ved Walesas forhold til noen av de mer militante innenfor Solidaritet - også ved forholdet mellom Solidaritet og Kirken. Men Kirken i Polen har hele tiden fulgt sin linje, fredens og forsonings linje, uten bruk av voldelige maktmidler.

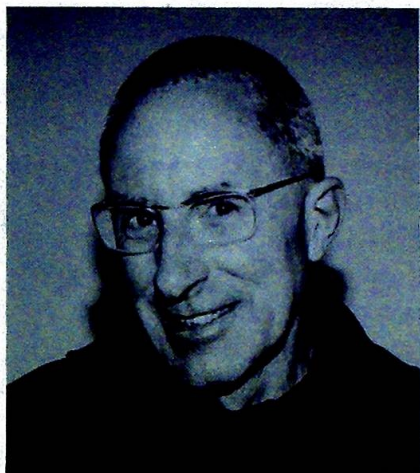
Lech Walesas Nobel-foredrag i Oslo i desember ble avsluttet med et sitat fra minnesmerket over dem som falt ved Gdansk-verftet i desember 1970. Sitatet er hentet fra Salmenes Bok: «Herren vil gi styrke til sitt folk, Herren vil gi sitt folk fredens velsignelse.» - Måtte det gå i snarlig oppfyllelse!

Else-Britt Nilsen

KLOSTERET I SOLESMES

1

*Endelig er vi fremme:
På den andre siden
av elven skimtes
et ruvende kloster.
Vi kjenner det
fra bilder på diverse
plateomslag.
Vi er i Solesmes
i Nordvest-Frankrike,
en liten by med et stort
benediktiner-kloster,
den gregorianske
sangens høyborg.*



«Å bli munk er ikke verdensflukt eller redsel, det er heller noe som skjer ut fra et realistisk syn på hva kirken og menneskeheten er», fremholder pater Guy Mesnard.

Ved inngangen til kirken venter pater Guy Mesnard på oss. Han ble munk like før krigen. I femten år var han økonom i et kloster grunnlagt av Solesmes i Senegal. Tilbake igjen i Solesmes i 77 har han som oppgave å ta seg av gjestene som kommer hit. Hvorfor valgte De nettopp klosteret i Solesmes?

- Da jeg var ung, ville jeg først bli cistercienser, men valgte senere «Saint-Pierre de Solesmes» som dette benediktinerklosteret egentlig heter. Viktig for meg var den åndelige og liturgiske tradisjon som kjennetegner Solesmes, en tradisjon som er sterkt preget av

Dom Guerangers (1805-1875) arbeid og klarsyn. Ikke for ingen ting blir han regnet som den liturgiske bevegelses forløper!

Mange unge kommer hit, fulle av spørsmål om klosterlivet. Det som opptar dem mest, er ikke det intellektuelle, men det åndelige - liturgien, Skriften, *lectio divina* d.v.s. en lesning hvor man mer søker å nærme seg Gud enn å erverve seg kunnskap.

Klosterets døgnrytme?

- Vi står opp kl. 0500 for å samles til matutin, og dagen avsluttes med kompletorium, kl. 2030. Dagen går ellers med til liturgisk og personlig bønn, *lectio divina*, studier i teologi, musikk osv., og praktisk arbeid. Vi setter også av tid til å være sammen, til å snakke med hverandre. Og glem ikke at alt dette foregår innenfor klosterets område, det gir aktivitetene et eget preg.

Ofte beskyldes munkene for verdensflukt . . .

- Det er feilaktig å tro at munken er en som trekker seg bort fra verden i en slags egoisme. Å bli munk er ikke flukt eller redsel, det er heller noe som skjer ut fra et realistisk syn på hva Kirken og menneskeheten er.

Paven i luthersk kirke i Roma

«Jeg er kommet hit til den lutherske Kirkestuskirken i Roma,» sa pave Johannes Paul II, «fordi Den hellige ånd vil at vi skal strebe mot full enhet.»

Dette første pavebesøk i en evangelisk-luthersk kirke fant sted like før jul. Paven uttalte ellers at selv om det eksisterer klart ulike oppfatninger mellom lutheranere og katolikker, «føler vi oss dypt forenet med dem, vi ønsker enhet og arbeider for enhet uten å bli mismodige på grunn av vansker vi møter på vår vei.»

CATHOLIC HERALD

Stor kunst - dyr reproduksjon

Det største japanske TV-selskapet, Nippon, har betalt Vatikanet over 2 millioner kroner og planlegger å yte enda atskillige millioner for eneretten til all reproduksjon av Michelangelos berømte sixtinske kapell. Nippon er med på rensing og restaurering av disse enestående fresco-malerier, ikke minst takmaleriene.

CATHOLIC HERALD

2

Vi mener at menneskene trenger et vitnesbyrd som viser Guds storhet og at en uegenlyttig tilbedelse og lovsang - for «verden», er nødvendig. Paul VI har beskrevet klostrene som små samfunn der Evangeliet råder. Og som gjeste-pater kan jeg bekrefte at denne tanke ikke er fremmed for dem som legger veien hit. Ofte uttrykker de besøkende forundring over at mennesker fra forskjellig rase og kultur er forenet i en og samme lovsang og tjeneste for Gud.

Når man besøker klosteret, blir man uvegerlig slått av liturgiens skjønnhet. Hvordan kan man uttrykke forholdet mellom estetikk og bønn?

- Pius X sa at man skulle be «gjennom skjønnheten», og det stemmer. Syn og hørsel må virke sammen. Sangen fremmer bønner. Men for å komme dit trenger man litt tid...

Gjennom det liturgiske år følger munken Kristus-mysteriet. Ved at det gjentas hvert år blir det fornyelse og fordypelse.

Hva med kroppens plass i bønner?

- Munkene har aldri atskilt kropp og sjel i bønner. I det

14. og 15. århundre er bønner altfor meget blitt gjort til noe som bare angår hjernen, men ikke av munkene. Og det er heller ikke yoga vi bedriver. Vår bønn er noe annet!

Plate-innspillinger og studier av gregoriansk sang hører med til det folk oftest forbinder med klosteret i Solesmes. Men dette kan vel ikke være hovedbeskjeftigelse for alle munkene som er her...?

- Nei, det er riktig. Vi er først og fremst et kloster med den organisasjon og de arbeidsoppgaver som er vanlig et slikt sted. Abbeden, som er valgt av munkene, er mye mer enn en administrator. Han må se til at vårt klosterliv har den nødvendige gehalt, men ikke bare det. Klosterets økonomi og intellektuelle liv angår også ham. Det betyr selvsagt ikke at han gjør alt selv. Han har en rekke medarbeidere og rådgivere blant munkene.

Vi prøver også å være så selvhjulpne som mulig: møbler og innbo lager vi selv. Klosteret har egne verksteder for skomakerarbeid, søm, bokbinding, fotografering og tegning. Vaskeri og kjøkken hører selvsagt også med. En liten bondegård er også et viktig tilskudd i en husholdning som

teller ikke mindre enn 100 munk.

Det som utenforstående legger mest merke til, er utvilsomt den gregorianske sangen, men man bør ikke overse det arbeid munkene utfører med tekstutgaver av kirkefedrene, mystikerne og pavelige dokumenter.

Med tyve noviser lider dere ikke under mangel på rekruttering...

- Jeg tror det finnes mange klosterkall i dag - overalt. Når et menneske først er blitt religiøst engasjert, kommer det uunngåelig et øyeblikk hvor man spør seg selv: Hva kan jeg gjøre for Kristus. Da fremtrer klosterlivet som en mulighet.

Her går det ikke én uke uten at en gutt eller pike spør om dette, og da ikke bare for Solesmes. Det finnes alltid mennesker som er i åndelig vekst, derfor er jeg fylt av håp for fremtiden.

De unge som trer inn i vårt kloster, kommer fra alle miljøer. Om sangstemmen er god eller dårlig bryr vi oss ikke om, men vi krever desto mer på det åndelige plan.

Det er vanlig i klosteret at en gruppe munk samarbeider om en bestemt oppgave. Pater Jacques Hourlier er musikkhis-

Kunst fra Vatikanet

Utstillingen av kunstverk fra Vatikanets enestående samlinger - som nå er å se i USA - var allerede ved åpningen i San Fransisco i november en stor suksess. I de to første ukene ble utstillingen besøkt av 135 000. I februar skal utstillingen til New York, derfra går turen til Chicago. CATH. HER.

Brev til paven

Det er nå blitt kjent at en rekke samvittighetsfanger i Sovjet har skrevet brev til Paven p.g.a. de vanskelige forholdene for de kristne i fengslene, skriver «Ropet fra øst», organ for Misjon bak Jernteppet. Brevet er fra fanger i leir nr. 36, Kuchino. Det er ikke datert, men sannsynligvis skrevet i april

1982. Fangene forteller at de på en brutal måte er blitt nektet å feire påske og har fått lange straffer fordi de prøvde. Alle kors og bibler blir fjernet, og det er til og med forbudt å be. Fangene ber paven sende opplysninger videre til andre kirkeledere.

FOR FATTIG OG RIK

3



toriker og forteller at han - og hans gruppe - driver sammenlignende studier av håndskrifter, såkalt «musikalsk paleografi»: Ved å sammenligne manuskripter har vi faktisk kunnet rekonstruere sangen, slik at vi i dag begynner å ane litt av sangens utvikling helt fra det tredje århundre. Klosteret har nemlig en viktig samling kopier og fotos av gamle manuskripter: Det var Dom Gue-

ranger som la det første grunnlag for denne samlingen i 1850.

Dette interesserer vel også mange utenfor klosteret?

- Ja, spesialister fra hele verden kommer hit for å konsultere vårt materiale eller for å få råd. Dette utgjør ikke noe organisert arbeid fra vår side, men vi prøver å møte den enkeltes behov.

Hvilken plass har gregoriansk sang generelt i franske klostre?

- Med statistisk nøyaktighet kan jeg ikke svare, det må bli i store trekk. Enkelte klostre har gitt avkall på den gregorianske sangen, men mange har beholdt den. Mest utbredt er en blanding av gregoriansk og moderne fransk sang, - noe som ikke alltid er like heldig. Selv opplever jeg dette som mye av et mote-spørsmål. På den ene side fremholdes det at man forstår liturgien best på morsmålet, - på den annen side finner man særlig blant de unge, en fornyet interesse for gregoriansk sang. Flere klostre vender også tilbake til den.

Kulturdepartementet har satt seg som mål at det i hvert av landets musikkonservatorier må undervises i gregoriansk. Det lover jo godt for fremtiden!

Hvorfor har klosteret her holdt fast ved denne tradisjonen?

- Vi har egentlig ikke hatt noe valg. Solesmes er klosteret som har rekonstruert gregoriansk sang, og pave etter pave ber oss om å holde den i hevd. Vi føler at vi her har et slags oppdrag i Kirken.

Den nye jesuittergeneral gir pressekonferanse

Den nye leder for jesuittene, Peter Hans Kolvenbach, uttalte på sin første pressekonferanse i Roma nylig at jesuittene står i en særstilling når det gjelder troskap og lydighet overfor paven. Uten dette ville ordenen ikke

ha noen eksistensberettigelse.

Kolvenbach sa videre at jesuittenes generalforsamling hadde stadfestet hans forgjengers, pater Arrupes retningslinjer. Men det fantes noen mangler som måtte rettes opp. Hovedinnvendingen, mente Kolvenbach, gjaldt sekulariserte holdninger og tiltak som favoriserte menneskelig handling fremfor bønn.

L'OSSERVATORE ROMANO

Paven til Sør-Korea

I tiden 3.-7. mai skal pave Johannes Paul II besøke Sør-Korea etter innbydelse fra president Chun Doo Hwan. Et slikt besøk har i mange år vært ønsket av den katolske kirken i landet. Under sitt opphold, som faller sammen med tohundreårs-jubileet for katolisismen i Korea, vil paven også proklamere kanoniseringen av koreanske martyrer, i følge en uttalelse fra kardinal Kim Sou-Hwan.

NEWS FROM KOREA

4



Pater Jacques Hourlier er musikkhistoriker. Han forteller at spesialister fra hele verden kommer til klosteret ikke bare for å høre munkenes sang, men også for å studere de gamle manuskripter man har samlet.

Gregoriansk sang tilgjengelig for alle

Selv om det kreves innsats fra den enkelte for å trenge inn i denne verden, må man



R.I.P.

Vår kjære medsøster
SØSTER LISBETHA LARSEN
døde den 18. november
i en alder av 69 år.
Den avdøde anbefales
til de troendes forbønn.

ST. KARL BORROMEUS SØSTRENE

ikke tro at gregoriansk sang er reservert de få. Den er tilgjengelig for alle - og for utallige sivilisasjoner. I afrikansk musikk finner man ofte et slektskap med gregoriansk. Og selv i Japan mangler ikke interessen. Hvert år har vi besøk av en gruppe derfra, og bare én av dem er kristen. Men også de føler denne sangens store religiøse verdi.

Er det nødvendig at gregoriansk alltid skal være knyttet til latin som jo er et dødt språk i våre dager?

- Ja, det er det ingen tvil om. Gregoriansk musikk er født av det latinske ord. I mange språk er det omtrent umulig å foreta transskripsjoner. Og selv når det er mulig, går det bare for enkle melodier.

Men dette er jo ingen hindring for å skape nye - og andre - former for liturgisk sang. Det er bedre å finne på noe nytt enn å imitere dårlig. Det annet Vatikankonsil har alltid oppfordret til fornyelse. Man kan aldri nok understreke hvor viktig det er å komme tilbake til dette konsilet, og da - for vårt vedkommende - til de første kapitlene i konsitusjonen «Gudstjenestens fornyelse». Her ser vi hvilken ånd vi må arbeide i. Avslutter pater Hourlier.

Hilde E. Rud

Hva er lidelse, galskap og død? spør Wera Sæther i innledningen til denne reiseskildringen fra India og Sri Lanka.

Hun fortsetter med å stille spørsmål: «Hva er virkelighet, hvem er Gud innenfor all vanebestemt tale om Gud?

«Hva er menneskets levende liv for, med og i en levende Gud? Og hvilken sannhet er det som uttrykkes i visdomsveiene i Østen, hvis Gud rommes i Kristus?»

Katolsk kirkeleder arrestert i Sør-Afrika

(NØP) Etter å ha forrettet ved en begravelse over studenter som nylig ble drept i Ciskey, ble pater Mkhathswa arrestert. Han er kjent som generalsekretær for den sør-afrikanske katolske biskopkonferansen. Den katolske kommisjon for rettferdighet og fred i Zim-

babwe har anmodet de sør-afrikanske myndigheter om å forklare årsaken til arrestasjonen uten å få noe svar, hverken fra presidenten i Ciskei eller av president Botha i Sør-Afrika.

HVIT SOL

Ny bok av Wera Sæther

5

Allerede denne problemstillingen får oss til å ane at denne boken ikke er en reiseskildring i vanlig forstand. De ytre omstendighetene er bare en ramme om et forsøk på en erkjennelsesprosess som starter ved ankomsten til flyplassen i Bombay juni 1980. Forfatteren vil begynne ved et erkjennelses «nullpunkt», og forsøker gjennom det tre måneder lange oppholdet i India å trenge inn i disse spørsmålene, samtidig som hun lærer seg selv mer og mer å kjenne.

Reisens «skyss-stasjoner»

Det er spennende å følge henne på overfylte tog gjennom det indiske subkontinent til steder som for oss bare er navn på kartet. For selv om boken primært ikke er en ordinær reiseskildring, gir den en spennende og interessant beskrivelse av et land få mennesker på våre kanter har møtt.

Her skal jeg ikke ramse opp alle de stedene Wera Sæther besøker, men nøye meg med å nevne at hun fra Bombay fortsetter til Calcutta for så å sette kursen sørover til Syd-India og Sri Lanka. Reisen avsluttes i Bombay, der den startet. Forfatteren kaller de forskjellige



Wera Sæther (bildet) har ikke dradd til India for bare å bli kjent med landet og dets folk og mange religioner. Hun er reist dit for å få svar på de mange spørsmål hun stiller i begynnelsen av boken.

stedene «skyss-stasjoner».

Hvilke steder er det så hun oppsøker? Ikke vanlige turiststeder som Taj Mahal og lignende eksotiske minnesmerker og palasser, men steder som kan fortelle noe om religiøse og sosiale forhold i dette mangfoldige landet. Derfor legger hun veien om hinduenes pilegrimsby Varanasi - ved Mor Ganges, - for der, sarikledd, å vandre ved elvebredden og oppleve gudsdyrkelse og libbrenning. I Bodhgaya i Bihar, der Buddha under fikentreet ble opplyst om lidelsens opphav, vil hun komme buddhismen nærmere inn på livet. Det gjør hun som hvitkledd «nonne» i et buddhistisk

meditasjonscenter på Sri Lanka. «Pust inn, pust ut,» blir stikkordet her, men det hele blir for sterilt og rutinemessig i klosteret. Derfor er det et pust av menneskelighet når landsbykvinnene kommer med risuppen. «De kommer for å gi,» heter det. Lærermunken sier: «Vend tilbake til åndedrettet!» men - «ingen kan leve uten noen,» konstaterer hun.

Etter denne erfaringen blir oppholdet i tempelbyen Madurai i Syd-India en ren befrielse. «Frykten og tristheten fra Nord-India og Sri Lanka oppgår i noe varmt og grokraftig i Madurai.» Her er alle slags lyder, lukter og synsinntrykk forenet i et menneskelig nær-

vær ved tempelportene. Hinduismen står nok forfatteren nærmere enn buddhismen.

Indisk realisme og hverdag

Som katolikk er Wera Sæther også på jakt etter steder med tilknytning til hennes egen tro. I benediktinerklosteret på Kurisumala, Korsfjellet, møter hun munkene som vil leve som eneboere og guruer ifølge hindutradisjonen. Det blir dager i tilbedelse og bønn.

Forfatteren vil ikke unnlate å oppsøke steder der mennesker lider. Derfor går veien til «De døendes hus» i Varanasi, drevet av Mor Theresas barmhjertighetsøstre. I de store sovesalene møter hun dødens virkelighet. Hun føler vemsel og avsky ved synet og lukten av de inntørkede kroppene som bare lengter etter befrielsen — døden. «Orker jeg egentlig å sove og spise i De døendes hus ved de døendes elvebredd?» lyder hennes spørsmål.

Fra dette sted går ferden videre til Barmhjertighetsøstrenes spedalskleir i Shanti Nagar. I beskrivelsene herfra er det også sterke scener og inntrykk. Også her er tankene omkring sykdom og død det

Argentina godtar pavens forslag

(NØP) Den nye argentinske regjering har reagert positivt på pavens siste appell om å avslutte grensestriden med Chile om Beaglekanalen. Chile har tidligere akseptert løsningsforslaget fra Vatikanet som går ut på at de aktuelle havområdene i det sørlige Stillehavet tilhører Chile, og at de aktuelle områdene i det sørlige Atlanterhavet tilhører Argentina.

Frelsesarmeen i Afrika - eget kirkesamfunn

(NØP) I mange afrikanske land blir Frelsesarmeen regnet som eget kirkesamfunn. For bedre å ruste seg for oppgaver innen kirkens pastorale og sosiale engasjement samlet Frelsesarmeen nylig nærmere tretti toppledere fra elleve forskjellige land til et fire-dagers møte i Nairobi.



Ungarsk biskop besvarer vestlige «baktalelser»

Lederen for den lutherske kirke i Ungarn, biskop Kaldy, uttalte nylig at kirken «uten å gi innrømmelser hverken i prinsipper eller i teologi er kommet til en så god forståelse med staten» at den kan stå som vert for det Lut-

herske Verdensråds syvende generalforsamling i Budapest, juni/ august 1984. Kaldy påpeker at dette vil bli den første internasjonale kirkekonferanse i et øst-europeisk land. Den ungarske lutherske kirkelederen mener også at det vil være «full talefrihet» for alle deltakere på generalforsamlingen, også når det gjelder «delikate spørsmål». NØP

Nytt om skriftemålet!

I «Svenska Kyrkans Tidning» beretter Lars Rooth følgende episode fra Roma under bispesynoden:

«Där satt en liten förtjusande kaldeisk ärkebiskop från Teheran vid bordet intill: «Hos oss biktas man i grupp. Prästen läser upp en lista av olika synder, och så räcker man upp handen om man har begått den.»!

7

sentrale. I et erindringsglimt gjenkalles i bevisstheten et besøk på et sykerom hos en nyoperert i Norge, der alle mulige hensyn blir tatt for at rommet skal være sterilt og bakteriefritt. Hvilken kontrast til skitten, elendigheten og de enkle medisinske hjelpemidler ved en operasjon i spedalskleiren!

Wera Sæther vil også besøke «De gales hus» i Calcutta. Er det kanskje som fagmann - psykolog - hun vil dit? Nei, mer enn det! Hun vil trenge inn til selve galskapens vesen. Igjen dukker bilder fra fortiden frem i bevisstheten - scener fra asyl både i Oslo og Paris. Gjennom disse erindringshistoriene blir fortid og nåtid spunnet sammen til et hele.

Forfatteren skriver at boken «ikke rommer én handling, men mange delhandlinger knyttet til hver sin reisestasjon». Boken gir altså spredte inntrykk vevd sammen med endeløse togreiser som en renning i veven. Her møter vi indisk realisme og hverdag. Ofte har skildringene en sosial profil med hentydninger til de tidligere kolonierherrenes utbytting og maktspråk. Den materielle fattigdom blir skildret i all sin nakenhet og gru.

Reiseskildring i et menneskes sjelsliv

Likevel er ikke den ytre reisen det viktigste. Forfatteren sier det slik: Boken er «ikke strengt dokumentarisk, men ett eneste menneskes diktende syn». Leser man den utelukkende som en fascinerende reiseskildring fra et eksotisk land, har man følgelig ikke forstått forfatterens hensikt med den. Boken er blitt en reiseskildring i et menneskes sjelsliv. Wera Sæther har ikke dradd til India for bare å bli kjent med landet og dets folk og mange religioner. Det er for så vidt interessant nok. Men hun er reist dit for å få svar på de mange spørsmål hun stiller i begynnelsen av boken. Derfor er den religiøse erkjennelse noe av det viktigste ved reisen.

Hva kan Østens religioner lære en kristen? Forfatteren er åpen overfor de religionene hun møter og nærer stor respekt for dem og deres kultur. Hun prøver å forstå Østens religioner i deres rette miljø og vil studere sammenhengene mellom disse og kristendommen. Hun kommer ikke frem til noe endelig svar på alle sine spørsmål, men har høstet erfaringer og blitt mer vis og mer

tolerant overfor alt nytt og fremmed. Samtidig som hun holder fast ved sin kristne tro.

Boken er delt inn i store hovedkapitler med «reisens skystasjoner» som overskrifter. Videre er disse hovedkapitlene delt i småkapitler: øyeblikksbilder og reiseglimt, ofte med assosiasjoner til tidligere opplevelser.

Dikteren Wera Sæther fornekter seg heller ikke her. Flere av øyeblikksbildene er blitt prosadikt. Ofte går prosaen over i ren poesi som i «Drømmen og buret» fra De gales hus i Calcutta.

Hva vil bokens tittel «Hvit sol» si oss? Forfatteren har selv gitt et svar. «Reisen er en slik rystelse inn til hvit sol. Som er ute, som er inne. Som er i alt.» Hvit sol er et slikt klart erkjennelsens lys som gjennomstråler alt. Den er tilstede bokstavelig talt i den uutholdelige heten, men den trenger også inn i sjelens mørke.

Dette er ingen nattbordslektyre. «Hvit sol» er en bok man ikke lett blir ferdig med. Den griper på grunn av sine realistiske skildringer av fattigdommen og nøden i India, men åpner samtidig for menneskelig erkjennelse og forståelse.

Wera Sæther: Hvit sol
Gyldendal 1983

Finn Thorn

BØNNEUKENS UTFORDRING

8

Når vi en hel uke møtes til gudstjenester for bønn om enhet mellom alle kristne, stilles vi overfor disse spørsmål:
Hvorfor kommer vi sammen?
Hvorfor samles vi til økumenisk gudstjeneste?
Er det fordi vi lider under våre kirkesplittelser, og tar bønnen til hjelp for å overvinne dem?

Slik ser mange på vår bønneuke. Men er det et tilstrekkelig motiv? Mon det ikke heller er slik at vi møtes fordi vi på tross av våre splittelser kjenner en dypere enhet oss imellom? Vi er ikke fremmede for hverandre. Vi er alle ett i en felles syndighet, og vi trenger alle den samme frelse. For alle som møtes i bønneuken, er Jesus Kristus vår felles Herre og Frelser. Det er ham vi tror på. Det er han som samler oss, det er han som gjennom Ord og Sakrament gjør oss til ett. Vårt dypeste motiv for å møtes er en grunnleggende enhet i Herren Kristus. Hvis ikke denne grunnleggende enhet alltid har vært der, vil den heller aldri bli til.

Det vil ikke si at våre splittelser er uten betydning, og at ikke sorgen over dem er en beveggrunn for vår bønnegudstjeneste. Men da blir spørsmålet: hva betyr våre splittelser på bakgrunn av vår dypere enhet i Kristus? De har den betydning, eller bør ha den betydning, at de driver oss til større og mer helhjertet samling om Herren Kristus. Fordi vi er ett i ham har vi ikke lov til å fortsette våre splittelser. Vi kan ikke vedbli å leve i en stadig motsigelse av den enhet som vi i vårt Credo bekjenner

oss til. Vi må i et synlig fellesskap virkeliggjøre den enhet vi har i troen på vår himmelske Far, og på vår felles Herre og Frelser.

En slik synlig virkeliggjørelse av vår enhet som Guds barn og benådede syndere, kan ikke skje på bekostning av det vi alle, hver for oss, skylder de kirker og samfunn, der vi har mottatt troen på Kristus. Vi må se i øynene at de kirker som er fremgått av reformasjonen er kommet for å bli. For den katolske kirke betyr det at den ikke gjør krav på å være den eneste kirke, men står sammen med andre kirker for å tjene Guds rikes sak i verden av idag. Det er hva den katolske kirke har erkjent på Det annet Vatikankonsil, når den i det økumeniske dekret taler om de andre kirker som Den Hellige Ånd bruker i frelsens tjeneste.

Dette at vi tilhører forskjellige kirker og samfunn er derfor ikke bare av det onde. Det er et alvorlig onde hvis vi står mot hverandre i syndig selvrettferdighet, mens det derimot kan være til det gode hvis vi gjenforenes på selve Kristus-troens grunn, som er tro på den uforskyldte nåde. Da kan våre kirkelige forskjeller bli til

Enhet er nødvendig

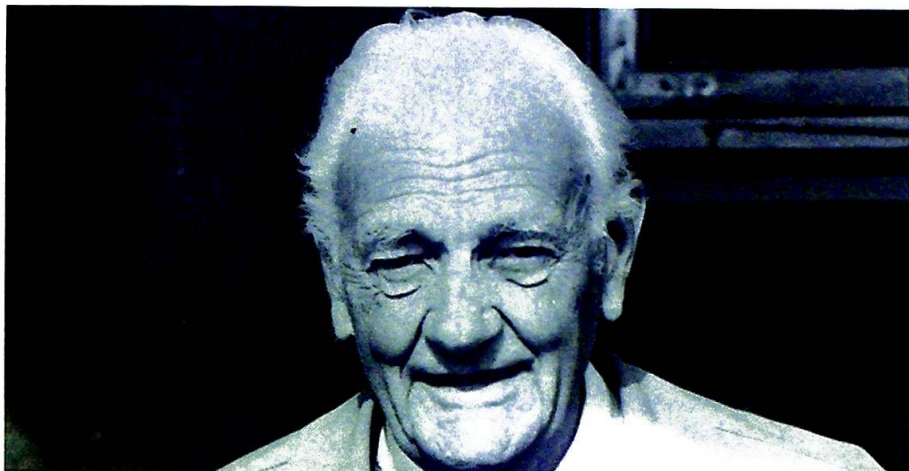
(NØP) Et økende antall kirkesplittelser i Kenya har skapt bekymring i landet. Dette kom til uttrykk på en internasjonal karismatisk konferanse i Kenya, der den anglikanske erkebiskop Kuria talte til katolske og protestantiske ledere fra Afrika, Asia, Europa og Amerika. Enheten i Kristus er nødvendig blant Kenyas forskjellige kirkesamfunn, uttalte den anglikanske erkebiskop.

Luthers dype religiøsitet

I en skrivelse i anledning af Martin Luthers 500 års fødselsdag 10. november uttaler paven sig meget positivt om «Luthers dype religiøsitet». Bruddet på kirkens enhed kan hverken alene tilskrives manglende forståelse fra de katolske kirkeleders side eller «Luthers manglende forståelse af den sande katolicis-

me», hvor stor en rolle begge dele utvilsomt har spillet, betoner pave Johannes Paul II i et brev til præsidenten for sekretariatet for de kristnes enhed, den hollandske kardinal Jan Willebrands. KATOLSK ORIENTERING

Enhet i mangfold



gjensidig berikelse. I stedet for i selvgodhet å kjempe mot hverandre kan vi hjelpe hverandre. Andre brøders Kristus-tro kan tilføre vår egen Kristus-tro nye verdier.

Når vi ser slik på vår enhet på tross av våre splittelser, da blir vi i stand til å se på opprinnelsen til våre forskjellige kirker, reformasjonen i det 16. århundre, ikke bare som en ulykke, men heller som en velsignelse. Det står strid om mange spørsmål i de kristne kirker idag, men i det store og hele er det samling om selve evangeliet som er det fremtredende, det gjelder ikke minst den katolske kirke av idag, - det vet enhver som kjenner denne kirke *innenfra* - og samling om evangeliet betyr samling om Kristus i en mangfoldig utfor-

ming av troen på den ene felles Herre Jesus Kristus. På tross av indre motsetninger har vi idag en rikere kristenhet enn den altfor ensrettede kristenhet vi hadde før reformasjonen, og som endte i et dypt kirkelig forfall.

Reformasjonens kirkefornyelse betyr derfor en utfoldelse av Kristus-troen i et kirkelig mangfold, der vi kan rettlede hverandre og berike hverandre med de nådegaver vi hver for oss har fått del i. Dette er nettopp hva apostelen Peter oppfordrer til når han i sitt første brev skriver «Tjen hverandre, hver med den nådegave han har fått, som gode forvaltere over Guds mangfoldige nåde» (4,10). Og Paulus sier det samme: «Det er forskjellige nådegaver, men det er den ene

og samme Ånd, som deler ut sine gaver til hver enkelt, slik han vil» (1. Kor. 12, 4 og 11). Vi må tro på Guds Ånds nærvær også i kristenheten av idag.

Det er en slik gjensidig berikelse vi opplever under bønneuken for kristen enhet. Da møtes vi som brødre under den felles Herre Jesus Kristus. Det er troen på ham som forener oss, - det er denne tro som - på tross av våre forskjeller burde samle alle kristne i en stadig større synlig enhet. En slik enhet må føre til en forsoning mellom kirkene, ved at de i fellesskap, i stedet for uforsonlig splittelse, tar imot Herren Kristus i en fullverdigg tro på hans mangfoldige nåde og velsignelse i den kirke som er hans legeme. I ham er de mange kirker ett, derfor må vi bli stadig mer ett.

Da bidrar vi til at Jesu bønn om enhet mellom alle dem som tilhører ham, går i oppfyllelse, slik han selv uttrykker det i sin yppersteprestelige bønn: «Fader, jeg har gitt dem den herlighet du har gitt meg, for at de skal være ett, likesom vi er ett.» All fiendtlig splittelse burde være en umulighet mellom alle dem som på forskjellig vis har fått del i Jesu Kristi herlighet. ●

Fullt fellesskap mellom anglikanere og lutheranere?

(NØP) En internasjonal arbeids-gruppe av anglikanere og lutheranere var nylig samlet i Newsbury. I sin rapport oppfordrer de to verdens-omspennende kirker til å fortsette sin bevegelse mot «fullt fellesskap», selv om alle sider ved et slikt fellesskap ikke er helt klare i dag. Representanter fra kirkene i

Kanada, England, Namibia, Norge, Sve- rige, Tanzania, USA og Vest-Tyskland sier i rapporten at fullt fellesskap strekker seg lenger enn det «å dele alter og prekestol», og «betyr et fellesskap i liv, utveksling av im- pulser og engasjement for hverandre når det gjelder viktige avgjørelser i spørsmål om tro, og moral». - Norsk deltaker var professor Per Lønning fra Institutt for økumeniske studier i Strasbourg, Frankrike.

Som ledd i en verdensoms- pennende pilegrimsferd for fred og forsoning besøkte to Taizé-brødre også vårt land tidligere i vinter. Det er mange som arbeider for fred og forsoning i våre dager, heter det i en brosjyre utarbeidet i anled- ning besøket, - Taizé-brødrene gjør det ut fra sitt spesielle ut- gangspunkt:

«De tilhører et fellesskap av protes- tantiske og katolske menn og har av- lagt de tradisjonelle klosterløftene. Grunnleggeren og lederen av felles- skapet, bror Roger, er sveitser, men valgte som ung teologisk student å slå seg ned i det krigsherjede Frank- rike. Her satte han livet på spill for folk som var forfulgt av nazistene, spesielt jøder. Helt alene tok han opp igjen den gamle klostertradisjonen og trakk seg tilbake i bønn og medita- sjon tre ganger om dagen. Det siste krigsåret sluttet en gruppe menn seg til ham for å leve dette forsoningens liv blant annet ved å hjelpe tyske krigsfanger! I dag tilhører cirka åtti menn dette fellesskapet. Noen bor i Taizé (Øst-Frankrike), andre spredt rundt hele jorden. I små grupper lever de sammen med de aller fat- tigste, bl.a. i Brasil, Kenya, Hong Kong og New York.»

Taizé-brødrene presenterer selv sitt budskap bl.a. i sin «appell til kirke- ne»:

«Kirke, blir det du dyppest sett er:

De levendes land, forsoningens land, enkelhetens land . . .

Lukk gledens dører vidt opp, og vår felles bønn skal bli til en fest som aldri tar slutt . . .

Når vold og krig brer seg over jorden,

når nasjoner reiser seg mot hver- andre,

må du ikke kaste bort ett minutt

på konflikter og motsetninger mellom kristne . . .

Er du fellesskapets og forsoningens land,

kommer man løpende til deg fra alle kanter . . .

Kirke, vær et land der man deler med hverandre,

slik at du også kan være fredens land.»

Det svenske tidsskriftet «Signum» bragte nylig et intervjue med prioreren i Taizé, Roger Schutz. Han forteller der om sitt økumeniske engasjement som har bakgrunn i hans barndom, og spesielt i en modig gammel kvinne: hans mormor.

«Nå når jeg er blitt gammel, forstår jeg at det begynte i min tidligste barndom. Det var da, - jeg tror det var ved slutten av første verdenskrig - at jeg fikk et av mitt livs største sjokk, da min mormor, en merkelig kvinne, kom fra Frankrike for

å bo hos oss. Mine foreldre be- undret henne. Hvorfor? Jo, hun var en kvinne som beviste at hun hadde mot ! Hennes tre sønner lå ved fronten. Hun var enke og bodde i Nord- Frankrike. Ikke engang når granatene detonerte rundt omkring hennes hjem, flyktet hun. Hun ville fortsette å gi flyktninger husrom og beskyt- telse - gamle mennesker, barn og gravide kvinner. Hun ga ikke opp før i aller siste mi- nutt, da det overhodet ikke fantes annen utvei. Da dro hun sørover.

Hun var en av dem som lengtet etter en tid da ingen lenger skulle behøve å oppleve det hun hadde fått gjen- nomgå. For at dette skulle kunne bli virkelighet måtte de kristne forsones med hver- andre - som et første skritt på veien. Europas kristne var i ferd med å drepe hverandre. Måtte i det minste de forsones og på det vis unngå en ny krig! Dette, sa hun uttrykkelig, var det hun lot etter seg til oss som sitt åndelige testamente.

Hun var av gammel protes- tantisk familie (i huset der min mor ble født, fantes et tårn med et hemmlig rom, der presten ble holdt skjult i for- følgesetider). Imidlertid gikk hun til en katolsk kirke når

Inge Lønning om Luther-jubileet

Ved tidligere jubileer var Luther en sak for lutheranere alene. De var vant til å forpakte navnet til innvortes bruk og benyttet helst milepælene til å feire seg selv og bygge mu-

rene mot omverdenen tykkere og tykkere. Det som vil bli stående som mest bemerkelsesverdig ved denne jubileumsfeiring, er formodentlig dette: Etter fem hundre år er Luther omsider unnsloppet sitt ufrivillige «lutherske» fengsel og er på frifot igjen. Like grensesprengende og full av overraskelser som han var for samtiden.

KIRKE OG KULTUR

et protestantisk-katolsk fellesskap



Internasjonalt ungdomsstevne i Roma

Rom (KIPA) - Tusinder af unge fra hele verden ventes i Rom den 11.-25. april 1984. Forberedelserne er i fuld gang. Stævnet skal være præget af bøn, udveksling af tanker, samtale og underholdning. For hver morgen planlægges der en katekese i Roms mest betydelige basilikaer. Højdepunktet er et møde med paven lørdag eftermiddag den 14. april.

11

hun ville be, for å virkeliggjøre forsoningen i sitt eget hjerte - uten å nøle. Det var som om hun hadde forstått at nattverden i den katolske kirke var en kilde til enhet i troen. Det som gjorde hennes liv til et mirakel var at det lyktes for henne å forene disse to standpunkter i sin person og likevel unngå å bli et symbol på fornektelse av sin egen religiøse arv.

Hva er det du har funnet mest slående i hennes liv?

For det første hadde hun det mot som består i å dele lodd med dem som lider mest. For det andre forsto jeg at når hun gikk for å be i den katolske kirken, da var det en «gestus» som krevde like mye mot som det å ta hånd om flyktninger. Hennes innsikt gjorde et dypt inntrykk på meg, og hele mitt liv kom til å bli påvirket av den. Den gjorde meg - allerede som barn - til katolikk i sjel og hjerte. Jeg har gått videre på den veien som denne gamle kvinnen åpnet for meg. Ved å gå i min mormors fotspor har jeg funnet min egen identitet uten å stå frem som om jeg fornektet noen, samtidig som jeg i dypet av mitt hjerte har forenet den protestantiske trosretning jeg tilhører gjennom min herkomst med den katolske kirkes tro. ●

Stockholms katolske biskop seksti år

I anledning Hubertus Brandenburgs 60-års dag skrev «Katholische Nachrichten Agentur» at biskop Brandenburg gikk i den hel-

lige Ansgars fotefar da han for fem år siden overtok sitt embete. Stockholmsbispen har hele sitt liv arbeidet for å styrke samhörigheten mellom katolikker i Skandinavia og i Nord-Tyskland. Selv har han uttalt at han ser det som en viktig oppgave å la den katolske kirkes røst komme til orde i den økumeniske dialog.

Biskop Martensen æresdoktor i Bonn

Det katolsk-teologiske fakultet ved Friedrich-Wilhelms-Universitetet i Bonn har udnævnt biskop Hans L. Martensen til æresdoktor. Overrækkelsen af diplommet finder sted lørdag den 28. januar 1984, meddeler universitetets dekan professor Merklein i en personlig lykønskning til biskopen. KAT. OR.

12

Nyheten om vaktskifte i Oslo Katolske Bispedømme nådde norske katolikker ved inngangen til et nytt kirkeår. Etter nitten år som biskop av Oslo overlater John W. Gran embetet til biskop Gerhard Schwenzer.

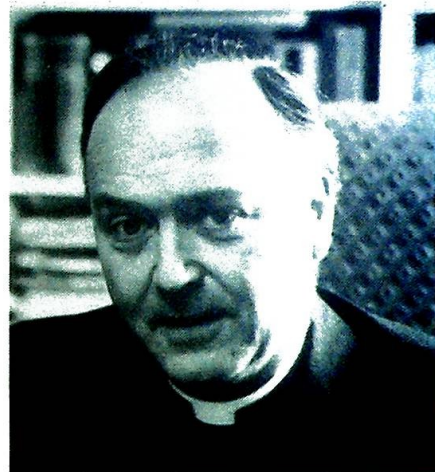
Begivenheten ble høytidelig markert søndag 11. desember med en konselebrert høymesse i St. Olav Domkirke etterfulgt av festmottagelse. - Biskop Schwenzer hadde uttrykkelig villet en slik anledning for å takke biskop Gran for hans mangeårige innsats for kirken i Norge. Den avgående biskop hadde nok heller foretrukket en velkomstfest for sin etterfølger. Det ble begge deler.

St. Olav Domkirke var fylt til trengsel under høymessen hvor biskop Gran presiderte. Blant konselebrantene var, - naturlig nok - Oslo Katolske Bispedømmes nye leder, biskop Gerhard Schwenzer, foruten biskop Gerhard Goebel fra Tromsø, generalvikar Johan Castricum og en rekke av bispedømmets egne prester.

I sin preken understreket biskop Schwenzer bl.a. viktigheten av å ville tjene, uten tanke på egen fortjeneste eller personlig vinning. Dette har vært et dominerende karaktertrekk for vår avgående biskop.

Mange gjester deltok i gudstjenesten og samværet etterpå, bl.a. den pavelige nuntius i Norden, erkebiskop Luigi Bellotti, primas fra Den norske kirke: biskop i Oslo Andreas Aarflot; kirke- og undervisningsminister Kjell Magne

Else-Britt Nilsen: BISPESKIFTE



Bondevik, kulturminister Lars Roar Langslet og Oslos ordfører Albert Nordengen. Bispedømmets forskjellige råd og utvalg var selvsagt representert, og flere var kommet langveis fra.

Biskop Gran ble hyldet i en rekke taler. Tiden han har ledet Oslo Katolske Bispedømme har fremfor alt vært preget av de reformer og utfordringer som Det annet Vatikanekonsil reiste. Ikke minst har det vært biskopens oppgave å skaffe til veie de strukturer og samarbeidsformer som konsilfedrene ønsket.

Gjennom sin åpenhet og sin evne til å lytte har biskop Gran skrevet et viktig kapittel i Den katolske kirkes historie i Norge og hans realisme og dristighet vil følge oss langt inn i fremtiden.

Generalsekretær i Santalmisjonen om den katolske kirke

I et intervju med *Aftenposten* uttaler Gunnleik Seierstad, generalsekretær i Den norske Santalmisjon, bl.a.: Personlig har jeg mye til overs for den kurs kirken har valgt i Latin-Amerika hvor den tar avstand fra ateistisk marxisme, men er like krass i avvísningen av grupper som i kristendommens

Biskop Andreas Aarflot hilste fra venner og kolleger i Den norske kirke. Han understreket den viktige funksjon biskop Gran har hatt som brobygger i det økumeniske samarbeid mellom de forskjellige kirkesamfunn i landet.

Den katolske kirke i Norge er en minoritetskirke, men at dens betydning er langt større enn medlemstallet skulle tilsi føles klart ved en anledning som denne.

Det er med tilfredshet man konstaterer at biskop Gran fortsatt vil vie sin tid til kirkens beste i Norden, og oppgavene som venter er mange. Frem til 1986 fortsetter han som formann for Den Nordiske Bispekonferanse, og overtar biskop Schwenzers verv som Nordens representant ved de Europeiske Bispekonferansers Fellesråd. Han vil også fungere som nordisk representant vis-à-vis det nyopprettede pavelige Kulturråd samtidig som han fortsetter å være medlem av Romas sekretariat for ikke-troende.

Oslo Katolske Bispedømmes nye leder har allerede inngående kjennskap til det bispedømme han nå har fått ansvaret for. Foruten å være administrator for Trondheim katol-

navn forsøker å forsvare et urettferdig samfunn med brutalitet og vold. Latin-Amerika er idag et kontinent hvor sterke marxistiske grupper og ekstreme høyregrupperinger kjemper om den politiske makt. Som misjon er vi nødt til å drive vår forkynnelse og sosiale arbeide mest mulig uavhengig av politiske bevegelser som gjerne vil utnytte oss.

ske Stift siden 1974, har Gerhard Schwenger de siste to år vært assisterende biskop av Oslo.

Gjentatte ganger har biskop Gran understreket nødvendigheten av at nye, yngre krefter nå overtar uten dermed å underslå at oppgaven er utfordrende — ikke minst dette å skulle overta etter en mann som ifølge alminnelig oppfatning er i sin beste alder. Dette kom tydelig frem da biskop Gran i sin takketale minnet om en historie som skal være autentisk: Som nyvalgt pave mottok Johannes XXIII en dag i audiens en ung prest som nylig var utpekt til å etterfølge en erkebiskop med anselig prestisje. Den skrekkslagne unge prest var kommet for å be paven gjøre om utnevnelsen som syntes ham en umulig utfordring. Hvorpå pave Johannes med et smil sa: «Bare gjør som jeg; ikke forsøk å etterligne Deres forgjenger.»

Dette ble da også biskop Grans ønske for sin etterfølger: «Min tro og mitt håp er da, kjære biskop Schwenger, at du vil sette din egen kurs.»

Friskolestøtte i Sverige

Sytten private skoler i Sverige får nå offentlig økonomisk støtte til sin virksomhet, og av disse er det fem krisne skoler. De fem er Vasaskolan i Göteborg, Kristna Skolan i Örskelljunga, Ekebyholmsskolan i Rombo og de to katolske skolene i Göteborg og Stockholm.

SANTALEN

Sjelesorg i håpets tegn

I Åge Rønnings roman *Kolbes reise* får vi bl.a. følgende innblikk i en spennende sjelesørgerisk samtale:

- Det er liksom ikke mer å håpe på, sier konfidenten.

- Det er alltid mer håp, sier sjelesørgeren.

Samtidig kan han ikke la være å spørre seg selv om han virkelig fortsatt tror på dette med håpet for sin egen del - og han gnir seg på den ene leggen i en forlegen avledningsmanøver . . .

Sjelesorg og håp - synopsen av disse to stikkord er akkurat like *viktig* og like *spenningsfull* i den pastorale hverdag som i Rønnings roman. En sjelesorg som ikke skjer i håpets tegn er dømt til å mislykkes. Og samtidig er det få ting det kan være vanskeligere å holde fast ved enn nettopp håpet.

Jeg tror alle mer eller mindre drevne sjelesørgere kjenner seg igjen i *begge* deler: Både i betydningen av håpet og i vanskeligheten med å holde det fast i alle situasjoner og til alle tider.

Dette skriver Tor Johan Sørensen i «Luthersk Kirketidende».

Monsignore Fishedick gikk ganske uventet bort onsdag 23. november. Intet sykeleie, ingen forutgående krise varslet enden. Etter at han hadde lagt seg for kvelden, ringte han på klokken. En Josephsøster kom straks til og fant ham nærmest døende. Husets lege kom meget hurtig tilstede og Mgr. Fishedicks ord til ham og de omkringstående søstre var: «Jeg dør». Så var det slutt.

Hjerteinfarkt og lungesvikt ble konstatert.

F. J. Fishedick ble født i Tyskland, én av en stor søskensflokk (fem av hans brødre er ennå i live). Etter utdanning til et virke i næringslivet, bestemte han seg for prestegjerningen og begynte sine «Spätberuf»-studier i Fribourg i Sveits der han også ble presteviet - 35 år gammel. Derfra kom han direkte til Norge og norskstudier i Oslo. Allerede etter et halvt år ble han tilsatt som kapellan ved St. Paul Menighet i Bergen. Etter knappe 14 måneder ble han menighetens fungerende sogneprest til han 15. august 1939 overtok sognepreststillingen i Haugesund. Denne stilling ivaretok han gjennom de vanskelige krigsår uten friksjon eller belastning som tilhørende okkupasjonsmakten. Han overtok i 1947 som sogneprest i St. Olav menighet i Oslo. Mange er de som ennå minnes hans iver og aldri sviaktende pastorale hjelpsomhet. Særlig vil generasjonene av elever ved St. Sunniva Skole minnes sin barnekjære «over-



religionslærer». Fra disse år (1955) stammer hans populære katekisme «Kristendomskunnskap».

Så fulgte Bergens-årene fra 1964-73 da han blant meget annet påtok seg den overmenneskelige oppgave å restaurere St. Paul kirke, bispedømmets største og nest eldste. Mgr. Fishedicks nidkjærhet - og avholdthet kjente knapt noen grenser. Stor var derfor bestyrtelsen i Bergen da han ble kalt til å etterfølge avdøde Mgr. Gorrison som bispedømmets generalvikar.

I åtte år beklede han med eksemplarisk lojalitet og arbeidsomhet denne kanskje vanskeligste av alle stillinger. Ikke minst kunne vi nyte godt av hans gode økonomiske utdanning som gjorde ham spesielt skikket til også å være bispedømmets finansielle administrator. Som sogneprestene vil huske, var det lite som unngikk ham.

Etter eget ønske la han ned sin ak-

tive gjerning 1. januar 1981, nærmere 80 år gammel. Sine siste år tilbragte han på St. Josephsøstrenes eget aldershjem på Grefsen i Oslo. Jeg besøkte ham der på hans 81. fødselsdag (22. oktober) og fant ham da etter forholdene i god form og avgjort glad til sinns, selv om vanskelighetene med å gå plaget ham. Under et prestemøte hos St. Elisabethsøstrene på Nordstrand så sent som 21. november, der 32 OKB-prester var samlet til den årlige festmiddag, deltok denne presteskapets avholdte nestor, lykkelig over fellesskapet og over sitt nye høreapparat som satte ham istand til å følge med i alt som ble sagt. Lite ante vi at hans liv ville være et fullbyrdet faktum - bare to dager senere.

Selv vil jeg huske ham for hans usvikelige og selvoppofrende lojalitet.

Jeg lyser fred over hans minne. Kirken har meget å takke ham for!

Polske sigøynerfamilier
trenger støtte

Foreningen for truede befolkningsgrupper i Vest-Tyskland og Sentralrådet for tyske sigøynere har oppfordret til fornyet støtte denne vinteren for de polske sigøynere. Det trengs klær og mat. De cirka hundre tusen polske sigøynere hører til den fattigste del av befolkningen og er ofte utsatt for overgrep av det polske politi. KNA

Anne Korsli

*Når en ni- eller ti-åring
kommer rett fra
en katolsk tradisjon
til et nytt hjem i Norge,
bør en ikke la de religiøse
samtale-ennene
bare bli liggende,
heter det i dette innlegget
fra en norsk
ikke-katolsk mor.
«Vi bør respektere barna
våre også i tros-
sammenheng.»*

Kirkene og Grenada-
invasjonen

(NØP) Den anglikanske biskop av de Vest-indiske øyer, Cuthbert Woodroffe, som er født på Grenada, går imot vedtakene fra Kirkenes Verdensråd og Det britiske kirkeråd om den amerikanske invasjonen på Grenada. Begge disse store kirkerådene - sammen med Metodistkirken og det romersk-katolske institutt for internasjonale forbindel-

ser - støttet et vedtak fra Konferansen av kirker i Karibia som fordømmer USA's invasjon på øya. Kirkenes Verdensråd har beskrevet invasjonen som «et klart brudd på internasjonal lov» og som «et farlig eksempel å ta etter».

En ti-åring og hans kirke

15

Da vår ti-åring kom fra Colombia, fikk vi ikke bare et stort barn med et helt annet syn på oppførsel og livet generelt, enn vi har, vi fikk også en troende katolikk, med et bevisst forhold til Kirken. Han hadde hatt stor fest hos fostermoren i anledning første nattverd, og Kirken var noe av det mest positive han hadde med seg fra hjemlandet. Han hadde snakket mye med prestene, og på julekvelden hadde barna fått drops, dette husket han spesielt.

Det tok oss noen måneder før vi oppdaget denne siden ved gutten vår, og da vi spurte om han ville til den katolske kirken, ble han veldig glad. Han begynte på religionsundervisning én gang i måneden. (Det må tilføyes at vi bor bare en halvtime fra St. Olavs kirke i Oslo, som driver lørdagsundervisning en gang i måneden for katolikker i Oslo-området.) Barna liker seg godt, de har undervisning, spisepause med kakao, av og til tegnefilmer og framfor alt sosialt samvær. De møter barn fra mange land, og hver lørdag avsluttes med en barnemesse. Fra min plass et stykke bak i kirkerommet ser jeg en nesten fullsatt kirke, små mørke barnehoder, - i blant noen

lyse, og jeg vet at dette er et fellesskap min store gutt har, - noe han er vokst inn i, noe han verdsetter høyt fra sitt eget land. Her har han møtt - og møter - folk som støtter og hjelper ham, og han vil trenge den styrken. Det er godt for et barn som er vokst opp i en annen kultur å ha flere ben å stå på, ikke alltid være hundre prosent prisgitt den familien han er kommet til.

De store barna som kommer fra Sør-Amerika er katolikker, og jeg tror at vi - som mødre og fedre - på lang sikt lurar oss selv hvis vi tenker at katolisismen ikke betyr noe for barna. Kirken betyr mer der enn her i Norge, den er en del av hverdagen, og denne hverdagen har våre barn i årevis levd i. Vår sønn husker alt i forbindelse med kirken i Colombia som positivt, og det er viktig at han får med seg noe av det positive over til sin unge kultur.

Jeg vet at mange bor slik til at dette er umulig å gjennomføre, og mange vil sikkert spørre seg selv om barna også skal ut av religionsundervisningen i skolen. I brev fra St. Olavs menighet står det uttrykkelig at dette er undervisning i tillegg til den religionsundervisningen barna får i

Nord-Irland,
katolikker og yrke

Katolikkene i Nord-Irland er ikke godt nok representert i offentlige tjenester. Det gjelder især midlere og høyere stillinger innenfor administrasjonen, både på embets- og tjenestemannsnivå. Dette går frem av en rapport fra «Byrået for rettferdig sysselsetting», som har brukt tre år på sitt arbeid.

Rapporten henstiller nå til myndigheter og fagorganisasjoner å få rettet på dette misforhold, som - heter det - «tydelig gir uttrykk for den diskriminering av katolikker som i en årrekke har funnet sted». CATH. HER.

Geir Winje

Lyrikere

16

den norske skolen. Når det gjelder små barn, er det naturligvis det beste om de tilhører samme kirke som foreldrene, men vi som har fått store barn, bør respektere barna våre i trossammenheng, og ikke legge hindringer i veien for dem.

Når en ni- eller ti-åring kommer rett fra en katolsk tradisjon og inn i et nytt hjem i Norge, med f.eks. ikke-troende foreldre, tror jeg dette er ting man må snakke om. Man har lett for å la religiøse samtale-emner bare bli liggende når de ikke har noen plass i hverdagen. Men husk at Jesus og Maria, synd og tilgivelse er ord som kanskje er festet like sterkt i bevisstheten til barnet ditt som brød og melk er for deg! - Vi strever og sliter og tenker vel alle innerst inne at det hadde vært greit om barna handlet og tenkte slik som oss. «Men barna hører morgendagen til», - vi er bare hjelpere på veien.

«Rock og religion» var tema for en artikkel Geir Winje presenterte i St. Olav i fjor høst. Her følger en ny artikkel om samme emne, denne gang konsentrert om de tre musikere- og lyrikere - Leonard Cohen, Donovan Leich og Arlo Guthrie. Felles for disse tre er at de tilhører den eldre generasjon rock-musikere og at de begynte sin karriere som visesangere. De har alle tre - på svært forskjellige måter - blant annet tatt opp religiøse tema i sine sanger.

I rockekulturen har man tilsynelatende frigjort seg fra enhver etablert religion. Rockens kunstnere har sin basis i en vestens undergrunnskultur som kjennetegnes av en voldsom samtidskritikk. Denne kritikken er ikke systematisk formulert. Den uttrykkes ikke på noen enhetlig måte. Den kan arte seg som alt fra utopisk frihetslengsel til det mest gjennomførte svartsyn. Ofte er det religionen - i sin egenskap av kulturbekrefter - som får gjennomgå.

Med andre ganger settes en religiøs holdning opp som alternativ til vår materialistiske kultur. Det er nettopp dette - religionen som alternativ - som på vidt forskjellige måter kjennetegner enkelte av tekstene hos Leonard Cohen, Donovan Leich og Arlo Guthrie. Hensikten med denne presentasjonen er å peke på en type lyrikk - rockens lyrikk - som er særegen for vår kultur akkurat nå. Og å vise at det også i denne kunsten lever en lengsel etter enhet, etter rettferdighet og etter tro.

Leonard Cohen

er kjent for det norske publikum gjennom sine plater, konserter og oversatte romaner. De fleste av hans tekster

Kardinal Willebrands trer tilbake

Det er overraskende, skriver *Catholic Herald*, at kardinal Johannes Willebrands har trukket seg tilbake som erkebiskop av Utrecht og primas for den katolske kirke i Nederland, - ett år før tiden. Kardinalens tilbaketreden må sees i sammenheng med paven utnevne i juni i fjor av Adrianus Simonis (52 år) som kardinalens medhjelper med

etterfølgelsesrett. Den mer venstre-orienterte del av presteskapet i Nederland motsatte seg - ifølge *Catholic Herald* - denne utnevnelsen. Vatikanet - og ikke minst paven - har vært bekymret over splittelsen i den katolske kirke i Nederland, en splittelse som har vedvart selv etter en spesiell hollandsk bispesynode i Roma i 1981.

fra rocken



dreier seg om en eneste sak: Møtet mellom «avkledte» mennesker. Dette er et møte som skildres i sterke, ofte seksuelle, bilder. Han har også skrevet mange sanger om menneskets sjel - om det indre livet med sin lyslengsel og sine mørke avgrunner.

Cohen er kanadisk jøde. Han lar ofte rammen om «det avkledte møte» være vår moderne vestlige sivilisasjon - en sivilisasjon han synes å oppleve som fremmed. Det er i vårt samfunns utskudd, i de ensomme, deprostituerte, de perverse, at han ser evnen til å avspeile det vakre. Hans mest kjente roman bærer da også tittelen «Beautiful losers».

I mange tekster bruker han også bilder fra religionenes verden. Han synger om Abraham og Isak på Moriafjellet,

om Moses foran den brennende busken, om Jeanne d'Arc. På sin siste plate - «Recent Songs» (1979) - er det religiøse elementet tydeligere enn før. Her bruker han bilder fra jødisk, kristen, persisk og kinesisk religion. Han vender seg mot det åndelige, men kun for bedre å kunne omfavne det stofflige og nære. Teksten jeg har hentet herfra - «The Window» - representerer kanskje ikke den typiske Cohen, men uttrykker like fullt en tendens i hans senere diktning.

*Why do you stand by the window
Abandoned to beauty and pride
The thorn of the night in your bosom
The spear of the age in your side
Lost in the rages of fragrance
Lost in the rags of remorse
Lost in the waves of a sickness
That loosens the high silver nerves*

Kvinnelig prest i Spania

(NØP) Nylig ble den første kvinnelige prest i Den spanske evangeliske kirke ordinert. Ester Vidal er bare en av mange kvinner som har fått sin utdannelse ved byens seminar, men hun er den første som har ønsket å bli ordinert til prestegjering. Under ordinasjonen deltok både medlemmer fra andre evangeliske kirker og medlemmer av Den katolske kirkes studie-senter i Madrid.

*O chosen love, O frozen love
O tangle of matter and ghost
O darling of angels, demons and saints
And the whole broken-hearted host
Gentle this soul*

*Come forth from the cloud of unknowing
And kiss the cheek from the moon
The new Jerusalem glowing
Why tarry all night
in the ruin
And leave no word of discomfort
And leave no observer to mourn
But climb on your tears and be silent
Like the rose on its ladder of thorn*

*Then lay your rose on the fire
The fire give up to the sun
The sun give over to splendour
In the arms of the High Holy One
For the Holy One dreams of a letter
Dreams of a letter's death
Oh bless the continuous stutter
Of the word being made into flesh*

Summarisk

Ut av en summarisk forkynnelse om menneskets syndighet trekker tilhørerne så lett en generell, negativ dom om deres verd, muligheter, evner. Det utsagn som teologisk gjelder overfor Gud i vertikalplanet, slår ned som en total dom i horisontalplanet - og ribber mennesket, som sosialt individ, for ev-

18

Donovan Leich

ble i sin tid kjent for et stort publikum gjennom anti-krigs-sanger («Universal Soldier», «Remember the Alamo»...). Senere har han i sine sanger tatt for seg stadig nye områder, og han utgitt en stor mengde tematiske lp-plater/diktsamlinger der han presenterer hippie-ideologi, naturfølelse, eventyrdiktning, barnekultur, astrologi, hinduisme, miljøvern... I dag ser det ut til at ringen er sluttet: På «Neutronica» (1980) tar han igjen for seg det absurde ved krigen - en absurditet som i vår neutron-bombe-tid har sprengt alle grenser.

Stilmessig har Donovan to personligheter. Mange sanger er lyriske og våre, ofte sterkt preget av skotsk folkemusikk. Andre sanger er enkle og muntre, en «pop-musikk» som henvender seg til radiolyttende ungdom. Tekstene er svært enkle, av og til satiriske.

Religiøst har Donovan alltid inntatt et kirke- og dogme-kritisk standpunkt. I «Poke at the Pope» ironiserer han f.eks. over den katolske kirkens pave- og penge-image. Det har vært lettere for ham å bruke bilder fra hinduismen enn å bruke vestlige religiøse begre-

ner og ansvar til å sørge for medmennesker, jorden, livet.

Dette er ytterst uheldig i en tid hvor alle mennesker «av god vilje» nettopp må få seg forkynt at vi kan gjøre noe!

Vi har handlingsalternativer i det politiske rom. Vi er ikke totalfordømte på forhånd med tanke på å skape et mer menneskeverdige liv nå - og for fremtiden.

Dessuten: Denne summariske forkynnelse

per. En årsak til dette er at han ved å velge begreper som er relativt assosiasjonsfrie her i vesten kan få frem en fellesmenneskelig og almen holdning av religiøst motivert respekt. Respekt for medmennesker og for en selv.

Sangen nedenfor er hentet fra «Essence to essence» (1973). Det er et av Donovans mest vellykkede musikalske produkter. Det er også her han klarest uttrykker en religiøs holdning. «The Dignity of Man» kan sies å være Donovans bidrag til en rockens estetikk. Her følger en «veiledende» prosa-oversettelse:

*Skap din sang, du som synger
Syng om den vakre kjærligheten
Gjør den ikke for voldsom
La den bevege seg fra det høye
Syng den sterkt og mildt
Syng den vakkert og lavmælt
La ordene være enkle
Slik at alle kan forstå
At mennesket har verdighet...*

*Syng om din stolte, sorte bror
Syng om din hvite sønn
Syng om gleden hos en mor
Hun er alles mor
Syng om blodets røde elver
som styrter gjennom dine årer
Syng om hjertet som sitrer
i kjærlighetens levende smerte
Syng om mennesket som
er verdig...*

av menneskets syndighet lyder i dag inn i en situasjon hvor mange allerede sliter med sitt liv innenfor et diffust mønster av skyldfølelse. En utydelig forkynnelse om «det syndige menneske» kan derfor føre til at mennesker synker enda dypere ned i skyldfølelsens hengemyr. Mens det vi jo ønsket å gi, var sann hjelp til å få gjort opp deres objektive skyld overfor Gud! LUTHERSK KIRKETIDENDE

*Skap en drøm, du som drømmer
En drøm om ære og håp
Syng om vårt menneskespill
av gledesfylt sorg
For én alle våre drømmer
så de alle blir til én drøm
Syng om Guds store herlighet
Syng for de ydmyke av hjerte
Syng menneskets verdighet...*

Arlo Guthrie

er hverken kanadisk jøde eller skotsk hippie, men 100% amerikaner. Han har ført en samfunnsengasjert og humoristisk folkelig visetradisjon videre fra sin far Woody Guthrie, samtidig som han har tilpasset denne til sin egen tid - til rockekulturen. Siden «Alice's Restaurant» kom i 1967 har han produsert en mengde plater med svært varierende innhold. Arlo Guthrie er dypt forankret i den folkelige amerikanske kulturen. Han har aldri i sine sanger dvelt ved de store filosofiske problemer, men reflektert sin tid og tatt del i de forskjellige sider av de siste ti-årenes motkultur.

«Outlasting the Blues» (1979) er en plate som ble til da han ble opptatt i den katolske kirke. I innledningssporet - «Prologue» - beskriver han den ettertanken og den besinnelsen som førte til at kirken ble et nødvendig mål - og et skritt videre - i hans livsprosess:

Caritas i Danmark i 1983

I de første 10 måneder af 1983 har CARITAS DANMARK ydet hjælp til 41 prosjekter med i alt kr. 6.500.000.

Hjælpen til Polen har i 1983 været det største og mest omfattende arbejde og i alt 3,9 mill. kr. er anvendt til dette formål.

Til arbejdet for verdens flytninge er der anvendt 1/2 mill. kr. og til almindeligt utviklingsarbejde 2 mill. kr.

Nyutnevnt luthersk biskop om skriftemålet

Halvor Bergan, den nye agderbispen, vil arbeide for at skriftemålet får en større plass i vår kirke. - Helt fra jeg var ung prest har

jeg vært opptatt av at Den norske kirken har mistet et av de nådemidler som lutherske kirker har hatt helt siden reformasjonen, sier han. I det private skriftemål, som skjer under fire øyne, bekjenner en person sine synder for en prest, og får så absolusjon - tilsi-gelse av syndenes forlatelse. - Med det harde kjøret som ofte kjennetegner vår tid, har mennesker virkelig behov for en slik avlastning, sier Bergan. AFTENPOSTEN

I det jeg går bort

- vær sikker på å få med dette
du som er så opptatt av å lukke øynene mine
- tenker jeg på hva mitt liv har uttrykt

Jeg husker meg selv i 1965:

Alt så ut til å være i forandring
Vi sang våre sanger, vi spilte vår musikk
Vi drømte om en verdensomveltning

Jeg vet ikke hvorfor jeg synger fremdeles

Kanskje fordi det er på tide for deg
å forstå at din visshet om å ha sett lyset
Ikke behøver å bety at du ikke er solgt
(. . .)

Sammen sang vi seierssanger

Selv om vi sto så langt fra hverandre
Alt fra den gang er borte nå
Alt unntatt en kjærlighet jeg bærer
(. . .)

Beruset av en materialistisk verden

Ingen kan se når du faller
Den fantastiske flukten som engang gjorde
godt
gjør deg idag døv for ditt kall

I sin ensomhet sukker profeten

med ennå usette ord:
Hvem vil være våken når Mesteren kommer?
Hvem vil være taft i sine drømmer?

Så i det jeg går bort

- vær sikker på å få med dette -:
Kun ordet om den levende kjærlighet
er verdig til ikke å mistes

Enhver kultur er rik på motsetninger; på skjønnhetslengsel så vel som perversitet, på aksjon såvel som reaksjon, på

Si din mening om «St. Olav»!

Ett år er gått siden vi startet en ny kurs for «St. Olav». Gjennom omlegningen håper vi bladet er blitt rikere både hva innhold og utforming angår.

Forandringen var i stor grad betinget av ønsket om å nå flest mulig både i og utenfor vårt miljø. Prosjektet har krevd tid og arbeid for redaksjonen, men vi synes også at dette har vært et givende og lærerikt år.

En del reaksjoner fra leserne har nådd oss - både ris og ros. Nå vil vi gjerne høre fra flere av dere og har derfor laget et spørreskjema som dere vil finne lenger ut i bladet. Vi håper dere kan få tid til å fylle det ut - for dermed å gi oss informasjon om lesernes oppfatning av «St. Olav» - og eventuelle ønsker for fremtiden. Om vi ikke kan love å innfri alle ønsker, lover vi å ta alle meningsytringer opp til grundig overveielse.

Red.

utadvendt nysgjerrighet såvel som innadvendt selvbekref-telse. Det ser vi både i kirken og i rockekulturen. Men mens kirken i vår tid fører videre en gammel kulturform, står rockekulturen for en helt ny livs-holdning. Rocken representerer en kultur med sitt eget språk og sine egne kommunikasjonskanaler. Det er en kultur som svært mange unge tar

del i, men som er lukket for de fleste eldre.

Ved å presentere noen eksempler på et eksplisitt religiøst uttrykk i noen rocketekster - hos U2 og hos disse tre eldre personlighetene - håper jeg å ha pekt på ett av de tilknytningsspunkter som faktisk finnes kulturformene imellom i vårt etter hvert så segmenterte samfunn.

Félicité de Lamennais

Gud og Friheten

Solum Forlag 1983

Fransk åndsliv fra tiden for den store revolusjon og frem til det 19. århundres best kjente romanforfattere er ikke særlig kjent, ikke engang av kulturbevisste nordmenn. Litt vet de om den romantiske litteratur (Lamartine, Musset, Victor Hugo), men svært lite om tenkerne. Derfor kan man ikke forvente at F. de Lamennais (1782-1854) er noe videre kjent i forveien.

Hans mest berømte verk, «Les Paroles d'un croyant», ble riktignok utgitt på norsk i 1978 (En troendes tale). Men det er karakteristisk at utgivelsen skyldes den samme Truls Winther som nå kommer med en ny bok, som om det var én mann i Norge som brydde seg om Lamennais. Og dessuten opplyser utgiveren - litt vemodig? - at «En troendes tale» ikke er utsolgt fra forlaget.

Det lar seg ikke gjøre i en kort anmeldelse å presentere en ukjent forfatter som ikke kan forstås uten på bakgrunn av sin (dårlig kjente) tid, og som dessuten flere ganger har skiftet standpunkt. Det forenkler ikke saken at Truls Winther i den siste bok presenterer

Dyade om Rudolf Steiner

Høstens kulturdebatt har i stor grad vært preget av antroposofiske perspektiver. Tidsskriftet DYADE nr. 6 (1983) tar for seg antroposofiens utgangspunkt, Rudolf Steiners tenkning.

Steiner var et menneske med uvanlige evner. Han var ikke bare en lærd mann,

og oversetter to verker som er høyst forskjellige i stil, form og innhold.

Det eneste man kan si er at selv meget beleste mennesker har store hull i sine kunnskaper, også når det gjelder vesentlige trekk i vest-europeisk idéhistorie. Hele Lamennais' forfatterskap befinner seg i et av disse hullene. Man kan selvsagt leve uten å fylle dem. Vi har alltid mer enn nok å lese. Men det er en illusjon å tro at vi kan forstå vårt eget århundre uten et langt dypere kjennskap til første halvdel av det forrige, - inntil 1848 - enn vi faktisk sitter inne med.

Temaet «Gud og friheten» er her litt av en nøkkel. Lamennais er glemt fordi frihetsforkjemperne i Europa for det meste vendte Gud ryggen, og de som valgte Gud, ble skremt av friheten. Men det er ikke likegyldig å vite at enkelte tenkere den gang satset på at Gud var den sanne garant for en ekte frihet. De ble ikke hørt, og ofte var det deres egen skyld. Men som oftest var det fordommene som felte dem, og derfor er deres liv ofte patetisk, og mer enn én gang har det endt i brudd og tragedier.

Begge de bøker Truls Winther nå utgir, ble skrevet av Lamennais i fangenskap. (De sva-

han hevdet også å ha innblikk rent åndelige sfærer. Mange har vært fascinert av ham og påvirket av hans tanker, ikke minst diktere. Men han har aldri vært anerkjent som filosof i mer fagfilosofiske kretser. I DYADE blir han tatt på alvor som filosof og vurdert i lys av vår tids tenkning.

rer på et vis til Paulus' fangensbrev.) Dette viser at deres forfatter (den «fravalne» prest) betalte prisen for sin selvstendige tenkning også med berøvelse av sin frihet. Kanskje kan det gi en del lesere av «St. Olav» lyst til å stifte nærmere bekjentskap med Félicité de Lamennais. Om de så gjør, vil de utvilsomt utvide sin idéhistoriske horisont. *Albert Raulin*

Donasjon

Amnesty International er testamentert halvdel av avdøde forlagsdirektør Henrik Groth og frues etterlatte formue. Det dreier seg om betydelige midler, sannsynligvis langt over en million kroner.

Når en personlighet som Henrik Groth testamenterer halvdel av sin formue til Amnesty, oppfatter jeg det som en kolossal tillitserklæring og anerkjennelse av vår virksomhet, sier daglig leder av Amnesty International avd. Norge, Leif Vetlesen.

Den testamentariske gave fra Groth får en stor økonomisk betydning for en lut fattig organisasjon som vår, sier Vetlesen. Vi vet ofte ikke hvordan vi skal kunne sikre driften fra dag til dag. *Amnesty Nytt*

SPØRRESKJEMA TIL ST. OLAVS LESERE

Skjemaet skal fylles ut av én person. Hvis flere i samme husstand el.lign. ønsker å "komme til orde", kan man fotokopiere skjemaet eller henvende seg til bladets ekspedisjon for flere eksemplarer.
Synes du skjemaet er for omfattende, begrensn deg til enkelte spørsmål.

Sp. 1 Mottar du St. Olav regelmessig?
(Kryss av i den rubrikken som passer.)

- 1 Ja, abonnerer på bladet. → Gå til Sp. 2
- 2 Ja, kjøper alltid bladet i løssalg.
- 3 Ja, låner det hos kjente, på bibliotek etc.
- 4 Nei, kjøper det bare når noe interesserer meg spesielt. → Gå til Sp. 3
- 5 Nei, leser det bare når jeg tilfeldig kommer over det.
-

Sp. 2 Hvorfor abonnerer du på/kjøper du regelmessig St. Olav?
(Kryss av i den eller de rubrikker som passer.)

- 6 Synes det er interessant lesning.
- 7 Føler meg som katolikk forpliktet til å støtte St. Olav.
- 8 Uten å være interessert i bladet, føler jeg meg som katolikk forpliktet til å støtte bladet.
- 9 Blader av St. Olavs type har det vanskelig i Norge, derfor støtter jeg det.
- 10 Annet. Spesifiser:.....
.....
-

Sp. 3 Hvor lenge har du vært leser av St. Olav?
(Kryss av i den rubrikken som passer.)

- 1 1 år el. mindre 2 Mer enn 1, mindre enn 3 år 3 3 år, mindre enn 5 år
- 11 5 år, men mindre enn 10 år. 4 10 år el. mer. 5
-

Sp. 4 Ved inngangen til 1983 fremstod St. Olav med nytt "ansikt". Hva synes du om bladet slik det er nå?
(Kryss av i de rubrikkene som passer.)

- | | Ja | Nei | Både/og |
|--|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| | 1 | 2 | 3 |
| 12 Er bladet oversiktlig nok? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 13 Er du tilfreds med billedstoffet? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 14 Er det for mange lange artikler? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 15 Er det for mange vanskelige artikler? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

Sp. 5 Ønsker du mer eller mindre av følgende typer stoff i bladet?
(Kryss av i de rubrikkene som passer.)

	Ønsker mer	Ønsker mindre	Det er bra som det er
	1	2	3
16	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
17	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
18	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
19	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
20	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
21	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
22	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
23	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
24	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
25	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
26	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Sp. 6 27 Leser du som regel alt som står i bladet? 1 Ja 2 Nei

28 Hvis nei, hva leser du vanligvis ikke?.....
.....
29

Sp. 7a 30 Var det ett eller flere innslag i 1983 som spesielt gledet deg? 1 Ja 2 Nei

Sp. 7b 31 Hvis ja, hvilke(t)?.....
32

Sp. 8a 33 Var det ett el. flere innslag i 1983 som spesielt ergret deg? 1 Ja 2 Nei

Sp. 8b 34 Hvis ja, hvilke(t)?.....
35

Sp. 9a 36 Synes du at St. Olav utgis ofte nok? 1 Ja 2 Nei

Sp. 9b Hvis nei, er du villig til å betale 50-70% høyere abonnementspris for å motta det like ofte som for 2-5 år siden?
37 1 Ja 2 Nei

Sp. 10 Hvor gammel er du?

38 1 20 år el. yngre 2 21-30 år 3 31-50 år 4 51-70 år 5 Over 70 år

Sp. 11 Har du noen formell tilknytning til den katolske kirke?

39 1 Ja, er katolikk. 2 Nei, er ikke katolikk.

Sp. 12 Hvor er du født?

40 1 I Norge. 2 Utenfor Norge.

Spørreskjemaet sendes til:
St. Olavs redaksjon,
Akersvn. 14 - Oslo 1. Innen 5.2.

Liturgisk kalender

Gudstjenester

			Dialogmesse	Høymesse
JANUAR	Arendal	Tyholmen	<i>lörd.</i> : 18.30	
	<i>St. Franciskus kirke</i>	Tlf. 22 209	<i>sønd.</i> : 8.00	11.00
24. Frans av Sales, biskop og kirkelærer. 2.Sam. 6, 12b-15.17-19. Mk. 3,31-35.	Asker og Bærum	Nyveien 17, Stabekk	<i>lörd.</i> : 17.45	
	<i>Mariakirken</i>	Tlf. 53 77 35	<i>sønd.</i> : 9.15	10.45
25. <i>Apostelen Paulus' omvendelse.</i> Ap.Gj. 22, 3-16 el. 9,1-22. Mk. 16, 15-18.	<i>Eikeli katolske kirke</i>	Veståsen 18		10.30
		Tlf. 24 25 69		
26. Timotheos og Titus, biskoper. 2.Sam. 7, 18-19.-24-29. Mk. 4, 21-25.	Bergen	Christiesgt. 16	<i>lörd.</i> : 19.00	
	<i>St. Pauls kirke</i>	Tlf. 32 54 10	<i>sønd.</i> : 9.00	11.00
27. Ferial el. Angela Merici, jomfru. 2.Sam. 11, 1-4a.5-10a.13-17. Mk. 4, 26-34.	<i>Vår Frue Kirke</i>	Helleveien		9.30
28. Thomas Aquinas, prest og kirkelærer. 2.Sam. 12, 1-7a.10-17. Mk. 4, 35-41.	Bodø	Hernesvn. 22	<i>lörd.</i> : 19.00	
	<i>St. Eysteins kirke</i>	Tlf. 21 783	<i>sønd.</i> :	11.00
29. 4. alm. søndag. (Norske Tidebønner: Uke IV) Sef. 2, 3; 3, 12-13. 1.Kor. 1, 26-31. Mt. 5, 1-12a.	Drammen	Cappelensgt. 1	<i>lörd.</i> : 13.00	
	<i>St. Laurentius kirke</i>	Tlf. 83 20 19	<i>sønd.</i> : 8.30	10.30
30. Ferial, 2.Sam. 15, 13-14. 30; 16, 5-13a. Mk. 5, 1-20.	Fredrikstad	Kongensgt. 9		9.00
	<i>St. Birgitta kirke</i>	Tlf. 11 438		11.00
31. Johannes Bosco, prest. 2.Sam. 18, 9-10.14b.24-25a. 30 - 19, 3. Mk. 5, 21-43.	Messe lørdag kl. 19.00 unntatt når intensivundervisning: kl. 12.30.			
	Halden	Kristian V's pl. 1		9.00
	<i>St. Peters kirke</i>	Tlf. 81 168		10.45
	Hamar	Torvggt. 113	<i>lörd.</i> : 18.00	
	<i>St. Torfinns kirke</i>	Tlf. 23 751	<i>sønd.</i> :	11.00
	Hammefest	Salsgt. 52		19.00
	<i>St. Mikael kirke</i>	Tlf. 11 447		11.00
	Harstad	Skolegt. 4	<i>lörd.</i> : 17.00	
	<i>St. Sunniva kirke</i>	Tlf. 61 501	<i>sønd.</i> :	10.30
	Haugesund	Haraldsgt. 21		11.00
	<i>St. Josefs kirke</i>	Tlf. 23 195		
	Hønefoss	Vesterngt. 5		11.00
	<i>St. Theresias kirke</i>	Tlf. 22 381		
1. Ferial. 2.Sam. 24, 2.9-17. Mk. 6, 1-6.	Kristiansand S.	Kirkegt. 3	<i>lörd.</i> : 13.00	
2. <i>Herrens fremstilling i templet.</i> Mal. 3, 1-4. Hebr. 2, 14-18. Lk. 2, 22-40 (el. 22-32).	<i>St. Ansgar kirke</i>	Tlf. 24 225	<i>sønd.</i> : 10.00	11.00
3. Ansgar, biskop (minnedag i Norden) el. Blasius, biskop og martyr. Jesu Sirak 47,2-13. Mk. 6, 14-29.	Kristiansund N.	Flintegt. 5		11.00
	<i>St. Eysteins kirke</i>	Tlf. 72 779		
4. Ferial el. Marias lørdagsmesse. 1.Kong. 3, 4-13. Mk. 6, 30-34.	Levanger	Jernbanegt. 29		11.00
	<i>St. Torfinns kirke og St. Eystens sykehjem</i>			
	Lillehammer	Weidemannsgt. 3A	<i>lörd.</i> : 18.00	
	<i>Mariakirken</i>	Tlf. 52 550	<i>sønd.</i> :	10.00

Liturgisk kalender

Gudstjenester

			Dialogmesse	Høymesse
5. 5. alm. søndag (Norske Tidebønner: Uke I) Jes. 58, 7-10. 1.Kor. 2, 1-5. Mt. 5, 13-16. (Agathe, jomfru og martyr feires ikke.)	Lillestrøm St. Magnus kirke	Romeriksgt. 1 Tlf. 71 28 85	9.00	10.30
6. Paul Miki og hans ledsagere, martyrer. 1.Kong. 8, 1-7-9-13. Mk. 6, 53-56.	Molde St. Sunniva kirke	Parkvn. 25 Tlf. 51 467		11.00
7. Ferial. 1.Kong. 8, 22-23. 27-30. Mk. 7, 1-13.	Moss St. Mikael's kapell	Ryggevn. 24 Tlf. 51 038		17.00
8. Ferial el. Hieronymus Emiliani. 1.Kong. 10, 1-10. Mk. 7, 14-23.	Narvik Kristi Kongekirke	Håreksgt. 82		18.30
9. Ferial. 1.Kong. 11, 4-13. Mk. 7, 24-30.	Oslo St. Olav domkirke	Akersvn. 1 Tlf. 20 72 26	lørd. : 14.00 sønd. : 9.30	11.00
10. Scholastica, jomfru. 1. Kong. 11, 25-32; 12, 19. Mk. 7, 31-37.	St. Hallvard kirke	Enerhauggt. 4 Tlf. 67 23 83	19.00	11.00
11. Ferial. 1.Kong. 12, 26-32; 13, 33-34. Mk. 8, 1-10. el. Vår Frue av Lourdes. Jes. 66, 10-14c. Joh. 2, 1-11.	St. Dominikus kirke	Neuberggt. 15 Tlf. 55 07 71	9.00	11.00
12. 6. alm. søndag (Norsk Tidebønner: Uke II) Jesu Sirak. 15, 16-21. 1.Kor. 2, 6-10. Mt. 5, 17-37 (el. 20-22a. 27-28.33-34a.37).	Jesu Hjerte kapell	Ullernchausséen 52 Tlf. 55 81 21	9.00	
13. Ferial. Jak. 1, 1-11. Mk. 8, 11-13.	Grefsen kapell	Glads vei 23 Tlf. 21 23 55	9.00	11.00
14. Kyrillos, munk, og Methodios, biskop. Ap.Gj. 13, 46-49. Lk. 10, 1-9.	Lunden kloster	Øvre Lunden 5 Tlf. 64 18 20		10.00
15. Ferial. Jak. 1, 19-27. Mk. 8, 22-26.	Porsgrunn Vår Frue kirke	Sverresgt. 26 Tlf. 50 793	lørd. : 18.00 sønd. :	11.00
16. Ferial. Jak. 2, 1-9. Mk. 8, 27-33.	Stavanger St. Svithun kirke	Dronningensgt. 8 Tlf. 52 55 34	8.30	11.00
17. Ferial el. De syv stiftere av servitterordenen. Jak. 2, 14-24.26. Mk. 8, 34-39.	Tromsø Vår Frue kirke	Storgt. 94 Tlf. 84 277	lørd. : 19.00 sønd. :	11.00
18. Ferial el. Marias lørdagsmesse. Jak. 3, 1-10. Mk. 9, 1-12.	Trondheim St. Olavs kirke	Prinsensgt. 2a2 Tlf. 21 214	9.00	11.00
19. 7. alm. søndag (Norske Tidebønner: Uke III) 3.Mos. 19, 1-2.17-18. 1.Kor. 3, 16-23. Mt. 5, 38-48.	Tønsberg St. Olav kirke	Sandefjordsgt. 1 Tlf. 11 949		11.00
	Voss St. Olavs kapell	Finnesvegen 57 Tlf. 12 510		Etter avtale
	Ålesund Vår Frue kirke	Nørvesund Tlf. 37 558	lørd. : 17.00 sønd. : 8.30	11.00

Ansvarlig redaktør: Else-Britt Nilsen
Medredaktør: Unni Klepper Joynt
Layout: Hermann Bongard
Medarbeidere:
Liv Greni
Aage Hauken o.p.
Kjell Arild Pollestad o.p.
Gunner Vallquist
Redaksjon og ekspedisjon:
Akersveien 14, Oslo 1
Tlf. 20 72 48

Neste nummer utgis 20. februar.

Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Abonnement kr. 130,- pr. år.
Utenfor Skandinavia kr. 150,-.

Annonser 19 dager før
utgivelsesdagen.
Bankgiro 6022.20.13073
Postgiro 2 04 64 80.

**ST
OLAV**

BOKHANDEL

Akersveien 14, Oslo 1

SALG
÷ 50%

Kassetter og plater
med julemusikk.

Krybber

Bronseikoner
fra Chevetogne.

Noen få ikoner
på treplate

Lykter og bøker.

Salget starter
den 20. januar

mandag og fredag 9-16
tirsd. onsd. torsdag 9-17
lørdager 9.30-13.30

telefon (02) 20 72 48

Galligani

Med tre forretninger i sentrum:

Vika Terrassen - Stortingsgt. 22 - N. Slottsgt. 25



A / S NORSKE SHELL

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING: (02) 19 12 00 - SERVICE (02) 19 12 20

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk
Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

MALERMESTER
utfører allslags maler- og tapetserarbeider

GEORG OG OTTO FOERSTER
Tlf. 21 69 06

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN

Glads vei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori
Drammen

Blikk på tiden



Hvem trenger studiepermisjon?

Freden fra Betlehemsmarkene blir vanligvis ikke liggende lenge over vårt kirkelige landskap. Allerede før jule-trefestene helt er avviklet kommer de årvisse stormkast fra Geilo og gir kuldegysninger som man kan være for eller imot helt frem til fellesferiens oaser og bibelske campingturer. Under disse sistnevnte faller det jevnlig uttall- elser som kan gi grunnlag for nye fekt- ninger langt inn i adventstiden. Freds- fyrstens tid i norsk kristenliv begrenser seg således til en altfor kort juleuke. In- tet under at man da synger: «I denne søde juletid Bør man sig ret fornøie Og bruge al sin kunst og flid Guds nåde at ophøie». Resten av året har både kun- sten og fliden så altfor meget annet å bestille i kirkens gamle hus.

I seg selv er det ikke oppsiktsvek- kende at der er strid i kirken. Det har der alltid vært og det vil der alltid være. Vårherre har aldri lovet noe en- keltmenneske den hele og fulle innsikt i troens mysterier. Hverken paver eller teologer har det. Vi ser alle stykkevis og delt, som Apostelen sier, og dessuten kan egeninteresser farve og forstyrre selv de edleste beveggrunner. Ingen forpakter sannheten ublandet, ingen kan alene forvalte den rette og rene lære. Det kan bare det universielle fel- lesskap av troende som er kirken i egentlig forstand. I dette fellesskap kan læren støtte seg på vidnesbyrd fra to årtusener, og bare innenfor et slikt rikt og forvirrende mangfold av uttrykk kan det forhindres at sannheten forfal- ler til gold ideologi, til en samling for- pliktende meninger. Det er alle troendes oppgave å søke nye uttrykk for den gamle tro, slik at dens sannhet kan plantes som spirekraftige såkorn i de skiftende kulturer. Det er biskopenes særlige oppgave å se til at troskapen mot den overleverte tro bevares, og at

enheten mellom de troende ikke går i stykker. Innenfor et slikt perspektiv kan strid bli et symptom på sannhets- søken og åndelig fornøyelse. Å nøye seg med å gjenta de gamle formuleringer er en falsk troskap mot det kristne budskap.

To prester i Den norske kirke er blitt landskjente for sine forsøk på å fornye forkynnelsen: Karsten Isachsen og Helge Hognestad. I pastor Isachsens farverike skinnsekker flyter den edleste vin; han har maktet å forene troskapen mot troens innhold med en fornyelse av dens uttrykk. Helt anderledes for- holder det seg med pastor Hognestad. Han forkaster i utgangspunktet kirkens tro og kaller den «kirkereligionen». Kirkens ritualer «holder vedlike en løgn om mennesket», hevder Hognes- tad, samtidig som de er en obligatorisk del av den preste-tjeneste han insisterer på å fortsette i. Pastor Hognestad mener å ha rett til å bruke sin kirkelige preste-tjeneste til å kjempe mot den be- stående kirke. Det er denne monumen- tale naivitet biskop Aarflot nå har skå- ret igjennom, ved å tvinge Hognestad til en tenkpause. Reaksjonen var høyst betimelig, og i vårt gallup- og medies- tyrte samfunn viste biskopen seg dess- uten som en modig mann: De menings- produsierende makter står massivt fyl- ket på Hognestads side. Derfor hviler der ingen martyrglorie i pastorens krøller, til tross for at den tidligere kir- kestatsråd har betegnet biskopens handlemåte som «mobbing».

Det eiendommelige i den norske kir- kelige situasjon er imidlertid at biskop Aarflot ved sitt utspill også har gitt seg selv et slag i ansiktet. Et slikt slag ram- mer ufeilbarlig Den norske kirke hver gang den søker å opptre som kirke, det vil si som trossamfunn. Den norske kirke vil nemlig ha både i pose og sekk; den vil på én og samme tid være både trossamfunn og folkekirke i et langt på vei avkristnet folk. Det nye testamente kjenner bare begrepet «kirke» i den førstnevnte betydning: Kirken er fel- lesskapet av alle dem som tror på Kris- tus og er døpt, og som jevnlig «tar del i bønnene og brødsbrytelsen» (Ap.gj. 2,42). En folkekirke i kristen forstand kan det følgelig bare være der hvor folket faktisk deltar i den kristne gudsyd- kelse, og søker å leve etter kristen skikk. I Norge er den tid forlenget en saga blott.

Den moderne folkekirkeideologi er av umiskjennelig sosialdemokratisk inspi- rasjon. Det er i så henseende beteg- nende at Arbeiderpartiet, som opprin- nelig var programfestet motstander av statskirken, nå er blant dens ivrigste forsvarere. Skyldes en slik holdnings- endring en øket sosialdemokratisk om- sorg for kristendommens sak? I så fall har denne omsorg gitt sørgelige resul-

tater i Sverige. Der behøver man nå ikke engang være døpt for å sitte i kir- kens styrende organer. Valgene er rent politiske, og den svenske kirke er på det nærmeste utslettet som trossam- funn. Som statskirke har den imidlertid åtte millioner medlemmer, klassifisert som lutheranere...

Ut fra rådende folkekirketenkning blir biskop Aarflots behandling av pas- tor Hognestad lett å angripe og vanske- lig å forsvare. Da blir blant annet den berømmelige «takhøyden» et gangbart argument, og det i en kirke hvis vegger for det meste synes å bestå av skyvedø- rer. Innenfor en nytestamentlig kirke- forståelse blir biskopens holdning der- imot ikke bare forsvarlig, men direkte påkrevet. Så er spørsmålet: Hva vil Den norske kirke være? Et statlig-reli- giøst serviceorgan eller et levende tros- samfunn? Ett synes i alle fall sikkert: Det nytter ikke å fortsette å leve med et kirkesystem fra eneveldets evangelisk- lutherske enhetskultur i et demokratisk samfunn under full avkristning. Skal reformarbeidet, læretukten og stridig- hetene bære frukter i de troendes fel- lesskap, må Den norske kirke samlet besinne seg på hva den er og hva den vil. Kanskje ville det ikke være så dumt om også de norske kirkeledere bevilget seg en aldri så liten studiepermisjon.

Pater Hilarion